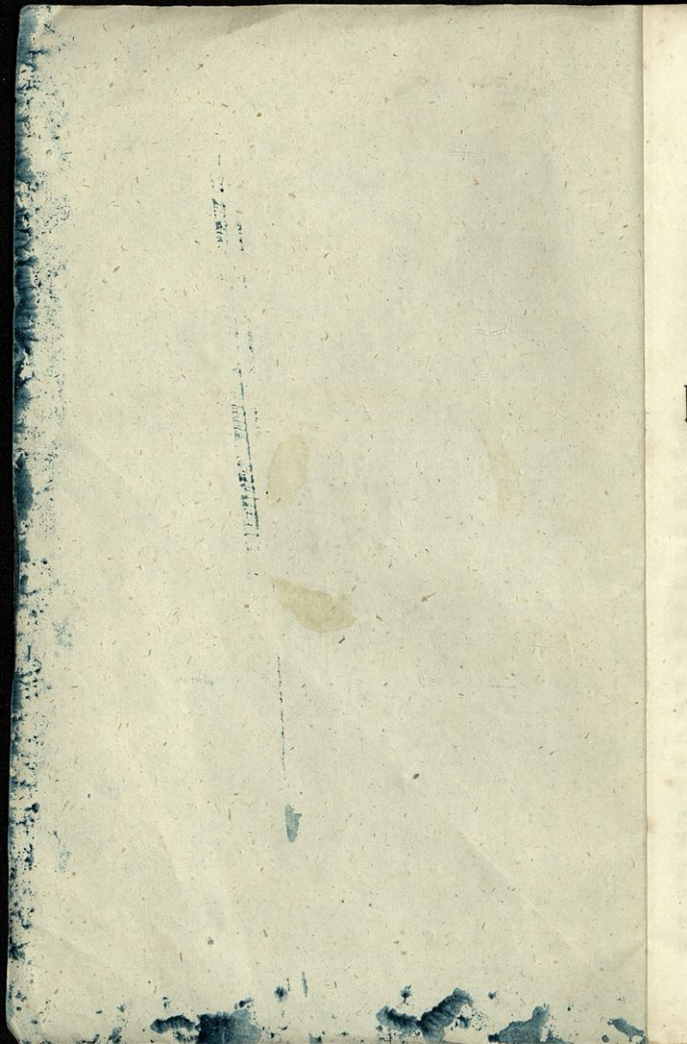

23328

8° brot.

GOVOR

od

ZNAMENJA

prave

KERŠANSKE ČEDNOSTI.

Spisal

Jožef Poklukar,

Korar v Ljubljani, bivni c. k. učenik bogoslovne dévstvine
in pastirske vednosti.

Z dovoljenjem vikši duhovne gosposke.

J. Poklukar

V LJUBLJANI 1859.

Natisnil J. Rud. Milic.

GOYOR

od

S W A M I A

prave

KERŠANSKE ČEDNOSTI.

23328

8° brš.

Spisak

Jožef Pokrnik

Kotar v Ljubljani, bivalj d. k. učenc. bogoslovne dejavnosti
in pastirske vednosti

[Handwritten signature]

V LJUBLJANI 1858.

Natisnil J. Rod. Mile.

GOVOR

od znamenja prave keršanske čednosti.

Jan. 13, 35. V tem bodo vsi spoznali, de ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.

Kakor more popotniku, kateri po neznani poti v svojo daljno domovino gre, vse na tem ležeče biti, de je pot, ktero hodi, prava in nezapeljiva; ravno tako in še veliko bolj more vsakimu kristjanu v skerbi biti, de je pot, po kateri v svojo nebeško domovino, t. j. v večno zveličanje priti želi, prava in negoljiva. Ta pot pa, po kateri vsi hoditi moremo, če hočemo v večno zveličanje priti, je po Kristusovim nauku, kakor je vsakimu odrašenimu znano, prava keršanska čednost ali pravednost. Tode le prelahko in predostikrat se zgodi, de se človek, ali od svoje lahkomišljenosti, ali lene nevednosti ali tudi slepe lastne ljubezni zapeljan, v spoznanji prave čednosti goljfa, in namest resnične in gotove, le videzno ali goljfivo čednost nasleduje. — Torej ne bo nepotrebno, če mnoge ličine ali podobe goljfive čednosti ob kratkim prevdarimo, in po tem znamenje od Kristusa samiga dano razlagamo, po katerim se prava in resnična keršanska čednost spoznati in od vsake goljfive razločiti zamore.

I.

a) Memo drugih se najdejo med kristjani clo tako nevedni ali lahkomisljeni, kateri menijo, de že sama keršanska vera je k zveličanju zado-
sti. De nas Bog zveličati hoče, pravijo, je že s tem pokazal, de nas je memo vsih nevernikov in krivo-
vercev k pravi veri poklical. — Tode takim odgovori Kristus sam: Mat. 7, 21. Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod! Gospod! (t. j. kateri v me veruje:) pojde v nebeško kraljestvo; ampak kateri stori voljo mojiga Očeta, kateri je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo. In na drugim kraji: Mat. 8, 11. Povem pak vam, de jih bo veliko prišlo od izhoda in zahoda, in bodo sedeli pri mizi z Abrahamam, Izakam in Jakobam v nebeškem kraljestvu; otroci kraljestva pak bodo pahnjeni v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. — Sama keršanska vera tedej še ni keršanska čednost, in kakor je telo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez del mertva, pravi sv. Jakob 2, 26. —

b) Ena druga ločina takih, ki se v spoznanji prave keršanske čednosti motijo, so tisti, kateri mislijo, de že pravo čednost imajo, če so le posebno velikih in studnih pregreh prosti, če ravno so vsi navzeti od prevzetnosti ali samopridnosti, nevošljivosti, zaničevanja ali mnogo drugih strast, ktere pa oni na sebi spregledajo, ali k večjemu le za majhne človeške slabosti imajo, desiravno s pravo dobroto serca nikdar obstati ne morejo. En zgled take čednosti nam pokaže Kristus v prevzetnim farizeji, kateri je v tempelju tako molil: Luk. 18,

11. Zahvalim te, Bog! de nisim, kakor drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešeštniki, ali tudi, kakor ta colnar. In od tega nam Kristus zaterdi, de ni bil pred Bogom opravičen znajden. Enake verste so tudi lenobni, od katerih se bere: Mat. 25, 30. Nepridniga (lenobniga) hlapca verzite v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Tedej tudi sama prostost od očitno velikih in sramotnih pregreh k pravi keršanski čednosti še ni zadosti.

c) Spet drugi se najdejo (in teh je nar več), pri katerih vsa njih čednost le v vnanji poštenosti obstoji, kateri sicer vse dolžnosti stanu in pravice z vidljivo natančnostjo spolnujejo, in tudi v delih dobrotnosti, kadar koli jih očitna spodobnost tirja, niso zadnji; tode vse to storé le zavolj tega, de svojo srečo in svoj slovez ohranijo, ali pa de imenitniši stanje ali večí čast in veljavo pri ljudeh zadobé. Takim manjka duše prave čednosti, namreč: dobriga in čistiga namena ali nagiba (Mat. 6, 1 — 18. Luk. 6, 32 — 34.), brez kteriga vse njih djanja, nej bodo tudi še tako spodobne in lepe, pred Bogom, kateri na serce gleda, nič cene nimajo. Oni delajo le zavolj časnih namenov; in ravno zato, ker s svojim djanjem le časno išejo, je tudi le časní dobiček vse njih plačilo. Od njih in njim enakih velja, kar Kristus pravi: Mat. 6, 2. Resnično vam povem: Prejeli so svoje plačilo. Tedej tudi takošna čednost, ktera le iz samopridnih namenov izvira, in le v vnanji poštenosti obstoji, še ni prava in resnična keršanska čednost.

d) Še en drugi razloček goljfive čednosti je zgolj vnanja ali zgolj vajska pobožnost

brez lepiga in pravičniga domačiga življenja. Dosti jih je namreč tako po mestih, kakor na selih, kateri mislijo, de spolnovanje tistih dolžnost, ktere cerkev k božjemu češenju tirja, namreč: zapovedane poste in praznike deržati, ob nedeljah in praznikih k božji službi priti, ob zapovedanim času sv. zakramente prejeti i. t. d., — de to je že vsa čednost ali pobožnost, ktera se od kristjanov tirja; naj bo njih domače življenje in zaderžanje, kakoršno hoče. — Tode tudi ti se grozno motijo, in od njih velja, kar Kristus pravi: Mat. 15, 8. To ljudstvo me z ustmi časti, njih serce pa je deleč od mene. — Opomniti vender moremo, de kar smo tukej od zgolj vnaje pobožnosti rekli, ni tako zastopiti, kakor de bi bile vnaje djanja pobožnosti nepotrebne ali nekoristne; veliko več so one sploh vsim kristjanam ne le same na sebi, ampak tudi k podučanju in vne-manju v pravi čednosti potrebne in zato od cerkve zapovedane, in kdor bi jih vnemárno opušal, bi pokazal, de mu za čednost in cerkev in za božje češenje nič mar ni; — ampak le to je pri taki pobožnosti graje in svarjenja vredno, de ji resnice manjka, de je namreč zgolj vnaja, ne pa zraven tudi notranja ali serčna, ktera bi tudi serce boljšala in k pravičnemu življenju obudovala.

e) Iz ravno tega razuma je očitno, de tudi taki nimajo prave kersanske čednosti, kateri, kakor je viditi, veči in gorečniši pobožnost nasledujejo, t. j. kateri se pogostniši pri sv. vajah in opravilih znajdejo, in tudi pogostniši sv. zakramente prejema-jo: če je ta njih pobožnost le vnaja, t. j. če je pri vsem tem njih serce slabo, in p. od napuha ali lakomnosti, nevošljivosti, jeze in čertenja ali zani-

čevanja bližnjiga i. t. d. okuženo. Tudi od take pobožnosti nam pokaže Kristus en zgled v prevzetnim farizeji, od kteriga pravi, de je tako molil: Luk. 18, 12. Se postim dvakrat v tednu, in desetino dajem od vsiga kar imam. In na drugim kraji: Mat. 23, 14. Gorje vam! pismarji in farizeji, vi hinavci, ki objedate hiše vdov, dolge molitve opravljaje; zavolj tega bote ojestrejši sodbo prejeli. In spet drugod: Mat. 7, 22. Veliko mi jih poreče tisti dan: Gospod, Gospod! ali nismo v tvojim imenu prerokovali, in v tvojim imenu hudiče izganjali, in v tvojim imenu veliko čudežev storili? In tedej jim očitno porečem: Nikoli vas nisim poznal.

Vse te ličine ali podobe čednosti tedej, od kterih je bilo do sedaj govorjeno, še niso prava kersanska čednost, in torej ne prava in gotova pot v nebeško domovino; in vender koljkno je število kristjanov, ki jih lahkomišljenost ali nemarna nevednost ali pa slepa lastna ljubezen tako daleč zapelje, de se v ti nar imenitniši reči, od ktere njih večna sreča visi, tako zlo in mnogotero motijo! — Ni čuda torej, de Kristus pravi: Mat. 7, 13. Široke so vrata in prostorna je pot, ktera pelje v pogubljenje, in veliko jih je, kteri po nji hodijo; kako ozke pak so vrata, in tesna je pot, ktera pelje v življenje! in malo jih je, kteri jo najdejo.

Kako zaželeno more tedej za vsaciga kristjana biti, imeti in vediti gotovo **znamnje**, po kterim zamore spoznati, če je njegova čednost prava in resnična, ali le lažnjiva! — In tudi ti potrebi je naš

nebeški učenik popolnoma zadostil. Kakor nam je namreč očitno znamenje postavil, po katerim vsak, tudi nar priprosteji kristjan, zamore spoznati, ktera je prava in nepokvarjena Kristusova vera, namreč tista: ktero nasledniki sv. Petra, t. j. rimski papeži, in z njimi sklenjeni škofje učé; tako nam je tudi odkazal gotovo znamenje, po katerim vsak kristjan zamore razsoditi in spoznati, če pravo keršansko čednost ima, ali ne. Jan. 13, 35. V tem (je rekel) bodo vsi spoznali, de ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj. **Ljubezen do bližnjiga** tedej je znamenje od Kristusa samiga dano, po katerim zamoremo vsi spoznati, če smo pravi Kristusovi učenci, ali kar je ravno to, če pravo keršansko čednost nasledujemo. —

Zamoglo bi se sicer reči, de tudi, in še veliko bolj ljubezen do Boga je gotovo znamenje prave keršanske čednosti; ker je očitno, de kdor Boga ljubi, vse njegove zapovedi, ali celo Kristusovo postavo po notranjim in vnanjim spolni: tode kako bi zamogel kratkoviden človek, kateri le vnanje vidi, in svojiga lastniga serca tolikrat ne pozna, z gotovostjo razsoditi, če ima resnično in dosti popolnoma ljubezen do Boga; ker clo nar večí vnanja pobožnost, kakor smo poprej vidili, ni gotovo znamenje prave čednosti ali prave notranje dobrote serca, ktera je k ljubezni do Boga potrebna. Ravno tako bi se zamoglo reči: de tudi prava keršanska modrost, ali pravo zatajevanje samiga sebe, ali stanovitno spolnovanje deset božjih in pet cerkvenih zapoved i. t. d. je resnična keršanska čednost, in torej gotovo znamenje taiste. Pa tudi tukej bi kratkoviden človek ravno tako malo

zamogel z gotovostjo spoznati, če ga vselej prava keršanska modrost vodi; ali če njegovo zatajevanje samiga sebe ima tisto popolnost, ktera se k pravi keršanski čednosti zahteva. Kar pa spolnovanje omenjenih božjih in cerkvenih zapoved zadene, zamore taisto v sploh, kakor smo predej vidili, zgolj vnanjjo biti, brez vredniga ali zadosti čistiga nagiba (Mat. 6, 1 — 18.). Zunaj tega je tudi več splohnih in posebnih dolžnost, ki jih ljubezen do Boga in bližnjiga in samiga sebe veleva, ktere v tih zapovedih niso razločno naznanjene. In zadnjič bi se po tem znamnji tudi nemoglo razsoditi, če nekatere manjši ali tudi večji prelomljenja tih zapoved, ktere se pri vsakim lahko primerijo, čednost pri njem ali le pomanjšajo, ali popolnoma ugasnejo. —

Le ljubezen do bližnjiga tedej je edino za človeka gotovo, in od vsaciga lahko spoznano znamnje, po katerim zamore razsoditi, če pravo ali le videzno keršansko čednost nasleduje. Zakaj vsak, kateri naturo ljubezni do bližnjiga spozna, in samiga sebe ne slepi, zamore čutiti in viditi, če bližnjiga ljubi ali ne, t. j. če ga poštuje ali zaničuje; če njegove pravice čisla ali krati, in če je perpravljen vsakimu, nej bo tudi ptujic ali sovražnik, v potrebi pomagati in postreči, kakor on od drugih želi. Ali de dosedej rečeno, (če ravno tukej še ni pravo mesto) bolj posebej in bolj razločno naznanimo: Vsak kristjan, kateri bližnjiga ljubi, more (ker je ljubezen do bližnjiga, kakor bomo pozneji vidili, brez ljubezni do Boga nemogoča) pred vsim Boga ljubiti, in torej dolžnosti pobožnosti ali božjiga češenja, saj té, ki so od cerkve za-

povedane, spolnovati. — Ali je pa ta njegova pobožnost resnična, t. j. ne zgolj vnanja, ampak tudi notranja in s pravo ljubeznijo do Boga sklenjena; se zamore soditi le po delih ljubezni do bližnjiga, ktere vsak človek, kakor na drugih (Mat. 7, 16. Po njih sadu jih bote spoznali) tako tudi sam na sebi lahko viditi in spoznati zamore. Vsak namreč zamore čutiti in vediti: a) če vse ljudi poštuje, ali morebiti nekterih ne, ali če tudi le eniga samiga zaničuje ali sovraži; b) če dolžnosti pravice v vsih rečeh in do vsih ljudi spolnuje, ali morebiti nekterih ne, ali tudi morebiti ene same ne, post. če nima čistih rajting, ali pošteniga blaga, ali pravične mere in vage; ali če se ne varuje laži in zvijač, ali nezvestobe, goljfije, zmikovanja, skrivniga prideržanja, podkupovanja, zapeljevanja, kriviga pričevanja, obrekovanja in vsih drugih krivic; ali če ne derži storjenih pogodb in dogovorov, če ne verne posojeniga, ne popravi ali nedomesti poškodovaniga i. t. d.; c) zadnjič, če je dober in usmiljen do vsih ljudi, ali morebiti le do nekterih, p. bližnjih rodbincov ali prijatlov; ali bolj na tanjko: če ima tiste lastnosti, ktere so k vterjenju prave, t. j. nesamopridne dobrotnosti potrebne, zlasti poterpežljivost in mirnost, in če je prost vsih strast dobrotnosti nasprotnih, posebno prevzetnosti ali napuha, samopridnosti *) in skoposti, nečistosti, nevošljivi-

*) Ena izmed nar huji in nar navadnejši sovražnic ljubezni je samopridnost ali lakomnost. Kakor ljubezen vsim

vosti, serditosti ali jeze, hudiga natolcevanja, veselja nad krivico, pijanstva, zapravljenosti, lenobe, termaste svojeglavnosti in vsake druge strasti, ker se nobena strast s pravo dobroto serca spovzeti ne more; po tem, kar skazovanje dobrotnosti v djani zadene: če je po dostojnim redu zlasti dobrotin in usmiljen do svojih domačih, hvaležen do svojih staršev in dobrotnikov, milostljiv do ubogih, in pripravljen v potrebi vsakimu po svoji moči postreči in pomagati, tudi ptujevercu, neprijatlu in sovražniku. — Le tam, kjer so vse omenjene strani dobre, je ljubezen do bližnjiga, in po tem takim prava keršanska čednost gotova, kar bo še pozneje obilniši skazano.

rada svojo roko odpera, kolikor le more; tako jo samopridnost vsim zapera, in vse le k sebi grabi. Vse hoče le ona imeti, vse le ona dobiti, in podse spraviti. Če drugi okoli nje tudi od lakote poginjajo, ji ni nič mar, de le ona vse pod ključ dobi in polne predala ima. Ona ne zmisli, de so drugi zraven nje tudi ljudje, in de, kakor ona, tudi oni vsakdanje hrane in odeje potrebujejo. Kjer ta strast prebiva, je vse žalostno, kar z njo in okoli nje biti more. Ona zatere vso edinost in ljubezen med družniki; ona je mati Kajnove nevošljivosti in sovraštva; in iz nje se izvirajo vedni prepiri, pravde, rovanja in preganjanja ali clo pobijanja. — Kako gerda je samopridnost tudi že v narmanjih rečeh, in kakošen je nje navaden konc, če ne tukej, saj tamkej; nam kaže naslednja prigodba, ktera, če ravno se ne da z dvorno besedo povedati, vender za marskteriga podučljiva biti utegne, in ktero zatorej semkej pristavim. — „Ko so v eni kmetiški hiši ravno odkosili, sta prišla dva berača v hišo, eden pred, drugi enmalo pozneje. Pervi je dobil precej eno

Ker pa ljubezen do bližnjiga, le s to pogojo ali s tem vgovoram zamore za gotovo znamenje prave keršanske čednosti obveljati, če ona vso keršansko čednost in torej tudi ljubezen do Boga in sebe, in po tem takim spolnjenje cele Kristusove postave v sebi zapopade; tako nam ostane v II. in III. delu še skazati, de je resnična ljubezen do bližnjiga vselej tudi z ljubeznijo do Boga in samiga sebe sklenjena, in po tem takim zapopadek vse keršanske čednosti, ali vezalo popolnosti, kakor jo sv. pismo imenuje. (Kol. 3, 14.)

II.

Ljubezen do bližnjiga je tedej, kakor je bilo pred rečeno, po nauku Kristusa samiga, za človeka edino gotovo znamenje, po katerim zamore spoznati, če je pravi Kristusov učenc, ali, če pravo keršansko čednost nasleduje.

polno skledo ostankov. Ko je ravno začel jesti, pride tudi drugi berač; in gospodar mu pomigne, de naj k unimu prisede. Pa komej se je pripravil in uvesti hotel, ga prvi berač hudó od sebe pahne, rekoč: *Ti ne boš nič šerl, bom jest vse sam pojedel.* — Gospodar to viditi in slišati, ga jeza obide, in skoči naglo k beraču, ter mu skledo spred rok potegne, in jo z ostanki vred tako po tleh zadaši, de se je vsa v kosce zdrobila. Po tem pahne samogoltniga berača iz hiše, drugimu pa reče, de naj se le za mizo usede, de se bo že še tudi zanj kej dobilo.“ — Se zderžim vsega daljniga zlagovanja in skazovanja; le samo to še zraven pristavim, kar sv. Jakob 2, 13. spričuje, rekoč: Sodba brez usmiljenja tistimu, kateri ni usmiljenja storil; usmiljenje pak povzdigne nad sodbo; in opominjevanje, k se v III. bukvah Moz. 25, 36. bere: Boj se Boga, de bo mogel živeti tvoj brat zraven tebe.

Pa marsikteri, ki duha ljubezni do bližnjiga zadosti ne poznajo, bi utegnili prašati, rekoč: Kako zamore ljubezen do bližnjiga za gotovo znamnje kersanske čednosti obveljati, ker ja le en sam del kersanskih dolžnost, namreč dolžnosti do bližnjiga zapoveduje, od dolžnosti ali ljubezni do Boga in samiga sebe pa clo nič ne spomni? — Zoper ta ravno tako neresničen, kakor škodljiv vgovor se zamore iz pameti in sv. pisma skazati: de, če ravno ljubezen do bližnjiga po svojim imenu, ali po čerki, od ljubezni do Boga in samiga sebe naravnost nič na znanje ne da, vender taisto popolnoma v sebi zapopade, ja de ona brez ljubezni do Boga in samiga sebe obstati ne more.

A. To zamoremo prvič razviditi in spoznati že po sami pameti, če naturo, nagib in delavnost ljubezni do bližnjiga in nje zvezo z ljubeznijo do Boga in sebe bolj na tanjko premislimo.

a) Prvič se nam to že kaže iz nature (ali zavmena) ljubezni do bližnjiga. De se bo ta dokaza ložeji umeti zamogla, nam je treba poprej nekoliko od nature ljubezni do drugih sploh opomniti.*) — Ljubezen do drugih sploh je sklenitev svoje volje z voljo drugih. Svojo voljo pak z voljo drugih sklenemo tedej, kadar to hočemo, kar drugi od nas hočejo, ali če smo pripravljeni, voljo ali želje drugih spolniti. Ta pripravnost ali nagnjenje voljo drugih spolniti, pak se zna izvirati ali iz zgolj počutne ali iz pameške nature. In od tod nastopi nar imenitniši razloček ljubezni v zgolj počutno in pameško.

*) Ktere so bistevne pogoje vsake ljubezni, in kaj je ljubezen v nar splohnjšim pomenu tudi do nespametnih stvari, v učeno preiskovanje spada.

Počutna je naturno nagnjenje ali želja, voljo drugih spolniti brez razločka, ali je pametna, ali tudi ne. Leta počutna ljubezen se izvira iz počutne nature sama od sé, po navadnih naturskih zakonih; torej v svojim početku večji del ni prosta, tudi ne vesoljna, ampak le do nekterih, zlasti bližnjih rodbincev vgojena, in nima, dokler zgolj počutna ostane, nič notranje ali pravédne cene. Tudi je sama na sebi slepa, t. j. nas žene, drugim dosti-krat take dobrote skazovati, ktere so njih sreči ali pameti clo nasprot. Torej je volja nar modrejšiga stvarnika, kateri je pametnim stvarjem počutno ljubezen le v pomoč in polajšanje pameške vdelil, de tai-sto zmiraj pameška vlada in berzda. — (Od eniga posebniga razločka počutne ljubezni do drugih nam-reč, od tako imenovane samopridne ljubezni, nam tukej, ker je le od ljubezni do drugih govorje-nje, ni treba nič opomniti, ker se samo vidi, de ona prav za prav ni ljubezen do drugih, ampak le do samiga sebe in svojiga lastniga dobička.)

Druge in od počutne deleč razločne nature pak je pameška ali keršanska ljubezen, ktera se iz pameške nature, ali iz pameških nagibov, to je, iz praviga spoznanja in poštovanja drugih izvira. Leta ne obstoji, kakor počutna, v slepi skle-nitvi naše volje z voljo drugih, ampak le, kolikor je volja drugih pametna, ali z drugimi besedami: v pripravnosti ali voljnosti drugim vse to storiti, kar oni po pameti, (ktera je, kakor se vselej samo za-stopi, po veri razsvitljena) od nas tirjati, ali želeti zamorejo. Enako zлага ljubezen do bližnjiga tudi sv. pismo: Mat. 7, 12. Vse, kar koli hočete, de ljudje vam storé, tudi vi njim storite. Vsa-

kimu je očitno, da pod ljubeznijo do bližnjiga le pameška ljubezen zastopljena biti zamore. Zakaj le ona je popolnoma prosta, in do vsih ljudi mogoča; le ona je vselej razsvitljena, t. j. v svojim djanji zmiraj pameškim keršanskim zakonom primerjena; (če se kterikrat nasprotno zgodi, to ni pameški ljubezni, ampak le drugim vzrokom pripisati;) zadnjič ima tudi le ona, ker je vselej prosta in pametna, pravo notranjo in stanovitno cen o pred Bogam in vsimi pametnimi stvarmi. S to ljubeznijo, po kateri človek le to, in vse to drugim želi in stori, kar keršanska pamet vелеva, ali kar v njegovih zadevah in pri njegovi moči vsi pametni od njega želeti zamorejo, je on po svoji volji ne le s pametno voljo vsih ljudi, ampak tudi vsih dobrih višjih duhov sklenjen, in postane ud in deležnik velike občine vsih prostovoljnih pametnih stvari, ktere so po čistosti in plemenitosti svoje volje z nasprotno ljubeznijo med seboj sklenjene, in kterim on ali v djanji, ali s priprošnjo, ali s častenjem svojo ljubezen skazuje. V tem vglėdu zakliče kralj David (vmes naj bo to rečeno) v enim svojih psalmov (118, 63.): Deležnik sim vsih, kteri se tebi bojé, in tvoje zapovedi ohranijo! — Če je pa človek po ti ljubezni z voljo vsih pametnih stvari, ja clo z voljo svojih sovražnikov, koljkanj je pametna ali keršanska, sklenjen: kakó bi ne bil sklenjen z voljo nar modrejšiga in nar svetejšiga Boga, in pripravljen, vse to storiti in spolniti, kar on po svojih ne le nar pametniših, ampak tudi nar dobrotljivših zapovedih od njega tirja, v čimur ravno ljubezen do njega obstoji? (Jan. 14, 21. I. Jan. 2, 5.) Zares!

če je po pameti nemogoče, de bi tak človek, kateri je pripravljen, clo svojimu sovražniku, kadar koli so njegove želje pametne, ljubezen skazati, taisto svojimu prijatlu ali dobrotniku, pri enaki pametnosti njegovih želja, in pri enakih vsih drugih nagibih odtegnil ali zatajil; tako je tudi takimu človeku nemogoče: do vsih pametnih stvari, ja clo do svojih sovražnikov ljubezen imeti, Bogu pak, virniku vse pameti in modrosti taisto odreči. — Po tem takim se že iz nature ali bistva pameške ljubezni kaže, de je v ljubezni do bližnjiga tudi ljubezen do Boga zapadena, ja de je ona brez ljubezni do Boga clo nemogoča.

b) De je z ljubeznijo do bližnjiga vselej tudi ljubezen do Boga sklenjena, lahko spoznamo tudi iz nagiba te ljubezni. Dolžnosti namreč, ki nam jih ljubezen do bližnjiga naklada, so med vsimi drugimi nar številniši, in mnogotere iz med njih nar težavniši; tako, de ni mogoče vsih in do vsih ljudi stanovitno spolnovati, če bližnjiga kakor božjo podobo, ali kar ravno to pomeni, zavoljo Boga ne pošujemo. K ljubezni do bližnjiga namreč še ni zadosti: proti vsem ljudem dvoren in pri-ljuden biti, očitnih krivic se zderžati, ali tudi obilniši očitno milošnjo deliti; ampak še veliko več in veliko družiga je treba. De bomo to zamogli svitleji spreviditi, je treba, de zapopadek ljubezni do bližnjiga bolj obširno in posebej prevdarimo.

Ljubezen do bližnjiga, kakor je bilo poprej rečeno, obstoji sploh v tem, de svojo voljo sklenjemo s pametno voljo bližnjiga, ali de smo pripravljeni, mu vse to storiti, kar on po pameti od nas tirjati ali želeti zamore. Vsak pa zamore po pameti od

nas tirjati in želeti, a) de ga poštujemo, ali de mu spodobno čast ali obražanje skazemo (Mat. 18, 10. Rimlj. 13, 7. Rimlj. 12, 10. I. Pet. 3, 7.); b) de njegove pravice čislamo, t. j. de mu jih ne kratimo in ne poškodujemo (Mark. 10, 19. Mat. 23, 23. Rimlj. 13, 7. I. Tesal. 4, 6. Filem. v. 18 — 19); in c) de smo dobrotljivi ali usmiljeni do njega, to je: de mu v potrebi radovoljne pomoči in potrežbe skazemo, kakor bi v enakih zadevah tudi mi od njega želeli (Mat. 12, 7. Mat. 23, 23. Luk. 6, 36. Efež. 4, 32. I. Kor. 13, 4. i. t. d.). Ljubezen do bližnjiga po tem takim trojne poglobitne dolžnosti v sebi zapopade, namreč: poštovanje, pravico in dobrotnost do bližnjiga.

Nar perva zmed njih tedej, na katero, kakor podlago se vse druge dolžnosti operajo, je *poštovanje* bližnjiga, in sicer, kakor bomo pozneji vidili, poštovanje bližnjiga, kakor božje podobe, (ktera, kakor je znano, v pameti in prosti volji, in od tod izhajni zmožnosti za svetost in večno blagost obstoji). — To poštovanje mora biti nagib ali podbudek k spolnovanju vsih drugih dolžnost, ki jih ljubezen do bližnjiga veleva. Druga poglobitna dolžnost ljubezni pak je *pravica*, koja med vsimi drugimi dolžnostmi ljubezni nar ojestrejši zavezo, ali zaterdilo ali zažúgo ima; zakaj zunaj tega, de ljubezen že sama na sebi pravico nar ojestrejši tirja, ker nobeden ne more bližnjimu dober biti ali ga ljubiti, kteri clo njegovih pravic, ki so tako imenitne in določno odmerjene, ne poštuje; zunaj tega pravim, je pravica med ljudmi tako potrebna, de bi brez nje človeška družba clo obstati ne mogla, ker bi sicer vedno pravdanje in vedno ro-

vanje in pobijanje med ljudmi bilo, in bi vedna vojska med njimi razsajevala. Zato so po božji napravi clo gosposke postavljene, de pregrešenja zopor pravico z ojstrimi kaznimi odvrčajo. Tretja poglavna dolžnost ali poglavni del ljubezni pak je *dobrotnost* ali *usmiljenje* do bližnjiga, ktera je prav za prav jedro ali veršina ljubezni (ljubezen v tesnim pomenu); zakaj kdor pravo, t. j. pameško ali kersansko dobrotnost do bližnjiga ima, vselej tudi dolžnost poštovanja in pravice do njega spolnuje. Kar pa zavezo k ti dolžnosti ljubezni, namreč k dobrotnosti ali k usmiljenju zadene, se more razloček storiti med notranjimi in vnanjimi djanji dobrotnosti. Notranje, katerim se tudi molitev prišteva, so proti vsim ljudem mogoče, in torej tudi proti vsim zapovedane: vsim ljudem smo dolžni dobro vošiti in želeti; nobeniga ne zaničevati ali pogublovati, ampak sodbo Bogu, kterimu samimu gre, prepustiti; za vse ljudi moliti in prositi, kakor apostelj vелеva. Pri vnanjih delih dobrotnosti pak se zaveza ali povina ravna po stopnji lastne zmožnosti in po meri potrebe bližnjiga. Kolikanj veči je lastna zmožnost, in kolikanj silniši je potreba bližnjiga; tolikanj ojstreji je zaveza, bližnjimu pomagati. Ker se pa dostikrat ne more vsim potrebnim pomoč skazati, pamet in sv. pismo (1. Tim. 5, 8.) vелеva, jo skazovati po dostojnim redu, namreč: narpred tem, kateri so z nami v veči strinosti ali tesneji zvezi, to je: domačim, bližnjim rodbincam, prijatlam i. t. d., po tem pa po stopnji veči sile ali potrebe vsim drugim, naj bodo znani ali neznani, naše ali ptuje vere, ja tudi našim narvečim nasprotnikam in sovražnikam. Zakaj če bi le svojcem in prijatlam dobrotnost skazovali, drugim

pak jo odrekli; bi bilo to gotovo znamenje, de naša ljubezen ni ljubezen do bližnjiga, ampak le do svoje kervi in do svojiga mehkega čutila in sreče: de je po tem takim le počutna in samopridna, in torej brez zasluženja pred Bogom. Ja če bi kdo med vsimi ljudmi tudi le eniga samiga zaničeval, ali sovražil, bi pokazal, de nič ljubezni do bližnjiga nima; zakaj ljubezen do bližnjiga je že po svoji natori, in torej vselej pameška, in se na vse, kateri božjo podobo v sebi nosijo, raztegne. Če po tem takim kdo božje podobe tudi le v enim samim človeku ne poštuje, jo v nobenim ne poštuje; ker je božja podoba pri vsih enaciga bistva, če je ravno pri nekterih z grehi omadeževana. — Vse te tri dosedej imenovane poglavitne dolžnosti ali deli ljubezni so k ljubezni do bližnjiga tako potrebni in bistvini, de ona tudi brez ene same zmed njih obstati ne more, in de, če le eniga dela zmed njih, p. poštovanja, ali pravice, ali dobrotnosti manjka, vse ljubezni manjka. — Po dosedej rečenim je tedej ljubezen do bližnjiga bolj na tanko zlagana: z božjo gnado in lastno prizadevo zadobljena pripravnost ali voljnost, bližnjiga kakor božjo podobo ali zavolj Boga poštovati in ne le njegovih pravic ne kratiti ali poškodovati, ampak mu tudi po svoji zmožnosti in po stopnji večji približnosti in potrebe radovoljne pomoči in dobrote skazati, kakor bi jih v enakih zadevah mi od njega želeli. — To je splohni zapopadek ali obderžek ljubezni do bližnjiga. De bomo pa tega, kakor je bilo poprej rečeno, po njegovi mnogósti in težkoti, bolj razviditi zamogli, je treba, de imenovane poglavitne

dele ljubezni do bližnjiga bolj razločno in na tanjko prevdarimo.

Če tedej posamezne dolžnosti perviga poglobit-niga dela ljubezni, t. j. *poštovanja* bolj posebej premislimo, namreč: vsaciga človeka, tudi nar veči sovražnika poštovati, in mu vselej spodobno čast ali spoznanje skazati; nobeniga tudi nar³ revnišiga ne zaničevati, ali iz slabiga namena zasmehovati; nobe-niga po krivim obrekovati ali zmanjševati, ja tudi resničnih pregreh bližnjiga brez veljavniga vzroka ne znašati; *) proti vsakimu se spodobno in z nehi-navsko ponižnostjo obnašati; svojih slabost in gre-hov nikoli zoper resnico zgovarjati ali polepovati, ampak veliko več na njih popravo in poboljšanje mi-sliti; nobenimu nevošljiv biti; nobeniga, tudi nar hu-dobnišiga ne sovražiti; ptuje zaničevanje ali sovraštvo s keršansko krotkostjo in poterpežljivostjo prenesti; se nikolj z nasprotnim zaničevanjem ali sovraštvam maševati, ampak veliko več odpustiti in v potrebi nič manj pomoči skazati i. t. d.; — te in enake dolžnosti, ki jih poštovanje do drugih zahteva: vselej in do

*) Opravljanje, ktero je med ljudmi tako navadno, in ta-ko malo porajtano, kakor de bi osme zapovedi ne bilo, nam posebno kaže, kako malo je ljubezni do bližnjiga med njimi. Opravljanje človeku nar imenit-niši, ja dostikrat edino blago, ki ga ima, odvzame ali pomanjša; torej je v enaki meri še bolj ko tatvina ljubezni nasprot. Torej pravi sv. pismo I. Kor. 9 — 10. Nikar se ne motite — opravljivi božjiga kra-ljestva ne bodo posedli! Verh prednjiga vsak opravljivec tudi svojimu lastnimu dobriemu imenu ško-duje; zakaj vsak pameten, kateri ga opravljati sliši, ga za opravljevca spozna, in vé, pri čim je z njim.

vsaciga človeka, ja tudi do nar večjiga grešnika in sovražnika spolnovati, to ni lahka reč!

Dalje če bolj posebej prevdarimo dolžnosti *pravice*, ki jih ljubezen do bližnjiga naklada: namreč vsakimu vselej to svoje pustiti in dati; davke in druge dolžne plačila natanjko in o pravim času odrajtovati; storjene dogovore in pogodbe z vso mogočo zvestobo deržati; posojene reči o pravim času in natanjko nazaj verniti; v kupčevanji in terževanji se vsake zvijače in goljfije varovati; nikoli prepiche vage ali mere dajati; slabiga ali preležaniga blaga ne za dobriga prodajati; prepovedaniga blaga ne prodajati ne kupovati; ptujih reči, naj že bodo obcije ali samolastne, nikoli samopašno poškodovati; nobenimu nič, kar je njegoviga, ne skrivej, ne z goljfijo *) vzeti; škodo, ki je bila morebiti storjena,

*) De se kraja in goljfija pri vsih narodih, ne le pri omikanih, ampak tudi pri divjih med nar gerji in zaničljivši pregrehe šteje, in de je vsak narod tolikanj bolj zaničevan, kolikanj bolj so te pregrehe pri njem navadne, je ravno tako ponaturno, kakor sploh znano. Pa pri vsim tem se najdejo sem ter tje clo med kristjani, kateri si iz majhnih zmikovanj ali goljfij nič ne storé, misleči: de so le majhne reči; de kaj taciga nič ne škoduje i. t. d. Ti naj zaslišijo besede Kristusa, s katerim to sodbo izreče: Luk. 16, 10. *Kdor je v malim krivičen, je tudi v večim krivičen.* Ojstra je sicer ta sodba, in le tistimu, ki serce pregleduje, popolnoma razvidna; pa vender jo v takih rečeh, ktere so našimu spoznanju podveržene, dostikrat tudi sami posnemamo. Dostikrat namreč že iz majhnih reči ali pomanjkanj na veliko sprido ali clo pogubo sklepamo. Tako post. ali ne obsodimo sploh vsi taciga hlapca za nezvestiga, kateri si tudi le majhne goljfije ali zmikovanja pripusti? — Ali upamo temu, kateri

po vsi moči, popolnoma in z navadnimi obrestmi poverniti; nobeniga z lažmi in zvijačami slepiti; nikoli kake krivične pravde početi, ali če je bila ktera taka početa in dognana, vse po nji pridobljeno nazaj dati, in tudi drugo škodo, ki jo je nedolžni morebiti iz tega terpeti mogel, poverniti; vsaciga podkupovanja, s katerim se bližnji k nezvestobi in krivici zapeljati iše, se stanovitno ogibati; za dobro rejo in

nam je tudi le en samikrat kej majhniga skrivej vzel? — Ali gremo radi še vnovič tje kupovat, kjer smo tudi le enkrat ali dvakrat premajhno mero ali vago, ali slabo blago dobili? — Ali ne spoznamo lesnike že iz eniga samiga majhniga sadu? — Ali ne skazí ena majhna kapljica črnila vse vode v kozarcu? — Ali ne sodimo že iz ene majhne strupene jagode, de bo tistimu smert prinesla, ki jo je vžil? — Tako je bilo tudi jabelko, ki so ga naši prvi starši zoper prepoved okusili, na videz le majhna reč, — in vender je po božji sodbi njim in nam smert prinesla! —

Dalje nas skušnja in zgodovina uči, de se pri majhnim ne ostane, ampak zmirej dalje, in od večiga do večiga gre; od tod pregovor: *z malim se začne, z velikim se jenja*. To vidimo tudi v vsakdanjih naturskih zgledih. Tako post. ali ne prihaja gnjiloba jabelka ali družiga sadja, če se ne otrebi, zmirej večí? — Ali ne vstane dostikrat iz majhne iskre pogorelišce cele hiše? — Ali ne prihaja potop cele ladije iz ene same špranje, ako se naglo ne pomaga? — Ali ne pride tolikrat smert iz pervéne majhne rane? — Tako je tudi več tatov na vislih umerlo, kateri so prvi pot pri eni šivanki začeli. — Torej opominja pregovor: *Pervim začetku se vstavi; malokdej pozni lek ozdravi*. Zato je pri otrocih, pri katerih se takošne djanja zapazijo, precej po drugim svarjenji oistre šibe ali pa posta treba, sicer bo vse upanje poboljšanja prazno. *Ravnaj drevesce, drevo se ne da*.

preskerbljenje otrok vso pravično prizadevo imeti; pijanosti*) in potrate in vsega zapravljanja se stanovito varovati; poslam in delavcam vse, kar jim gre, pošteno dati, in njih zaslužen plačo o pravim času odrajtati; dolžne dela ne poverhno in lenobno, ampak pridno in z vso pravično natančnostjo opravljati; k povikšanju in poboljšanju svoje sreče se nikoli krivičnih sredkov ali pomočkov poslužiti i. t. d. — Vse to zvesto in na tanjko, in proti vsim spolnovati in deržati, ni lohka reč, in veliko zatajevanje in gospodarstvo samiga sebe tirja! —

In vender vse te in enake djanja poštovanja in pravice do bližnjiga, če ravno k ljubezni terdo potrebne, še niso ljubezen do bližnjiga. Zakaj tako poštovanje kakor pravica, zamoreje, in so tudi pri veliko ljudeh zgolj vnanje, brez resnične ljubezni

*) Iz pregrehe pijanosti si ti, ki so v nji zapopadeni, veči del malo, ali nič ne store; pa ne premislijo in ne prevdarijo: kako s to strastjo svoj život in svojo dušo zmehkužijo; v nje stanu toljko drugim greham in pohujšanjem ali clo pregreham duri odprejo; v domači hiši mir in edinost, in z njo vso ljubezen in srečo odženejo; svoje reči in dolžnosti svojiga stanu zanemarijo; se pohajkovanja in lenobe navadijo; svojo čast in dobro ime zatero; vse zaupanje pri ljudeh zgube; celi soseski slab zgled dajejo; svoje premoženje in toliko časa zapravijo; svoje zdravje podkopljejo; in če družino imajo, veči del celo družino nesrečno store, ali še clo na beraško palico pripravijo; in če je več takih v kakim kraji, svoj kraj z berači ali clo tatmi napolnijo. Torej zavpije sv. pismo I. Kor. 6, 10. Pijanci božjiga kraljestva ne bodo posedli! O srečni kraj ali fara, kjer družbo treznosti vpeljana in od veliko deležnikov pomnoženo imajo! —

ali dobrote do bližnjiga. Dostikrat namreč ljudje tako poštovanje kakor pravico bližnjim skazujejo le iz samopridnih namenov; post. le zavolj lastne sreče ali dobička, ali de bi čast in veljavo pri ljudeh zadobili, ali vnano poštenost in dobro ime ohranili, ali pa še tudi le zavolj strahu očitnih kazni i. t. d. De tedej ljubezen v človeku nastopiti in obstati zamore, so vsi trije predej imenovani deli ljubezni, namreč: poštovanje, pravica in dobrotnost tako potrebni, de, ako se le en sam zmed njih pogreša, se ljubezen v človeku še ni pričela. Tedej more k poštovanju in pravici tudi še dobrotnost ali usmiljenje do bližnjiga pristopiti.

Če sedej po enakim tudi dolžnosti *dobrotnosti* do bližnjiga bolj posebej prevdarimo, se bomo prepričali: de njih stanovitno spolnovanje nezmagljivo dobroto serca, in doveršeno moč čez požljivost in nje strasti tirja. De se zamore bližnjimu dobrotnost skazovati, je pred vsim drugim mirnosti in torej poterpežljivosti treba; zakaj jeza in serditost in prepir z dobrotnostjo ne morejo obstati. Zatorej tudi sv. Pavel, ki lastnosti ljubezni do bližnjiga popisuje (I. Kor. 13, 4.), poterpežljivost med vsimi pervo postavi, rekoč: Ljubezen je poterpežljiva, je dobrotljiva i. t. d. Tedej če pomislimo, koliknja je slabost in sprida pri ljudeh, koliko pretež in nasprotovanja skorej vsak od njih terpi in skusi; moremo spoznati: de z vsimi ljudmi, domačimi in ptujimi, nevošljivci in sovražniki, saj kolikanj pri nas stoji, mir in pokoj obderžati, pri ptujim razžaljenji in poškodovanji vso krivično in nezmerno jezo zatirati, in keršansko poterpežli-

vost in krotkost ohraniti, ni lahka reč. (Če se pa to ne zgodi, je maševanju in vsim krivicam pot odperta.) — Dalje de se zamore dobrotnost v človeku vstanoviti in obderžati, je treba zatirati vse druge poželenja dobrotnosti nasprotne, namreč: vso nevošljivost, prevzetnost, nespodobnost, častilakomnost, samopridnost, hudo natolcovanje, veselje nad krivico in vse druge strasti: zakaj vsaka strast je pravi dobroti serca, in torej ljubezni, nasprot. Ljubezen, pravi sv. Pavel (I. Kor. 13, 4 — 6.), ni nevošljiva, ne ravna nespodobno, ni častilakomna, ni samopridna, ne misli hudo, se ne veseli krivice i. t. d. In vender zatiranje vsih tih slabih lastnost in strast še ni dobrotnost, ampak le pogoja dobrotnosti, t. j. tak dušni stan, kateri je potreben, de se dobrotnost v človeku roditi in uterditi zamore.

Dobrotnost sama na sebi pa, kakor tretji del ljubezni, tirja: bližnjimu, kakor je že predej rečeno bilo, po meri lastne zmožnosti in po stopnji veči strinosti in potrebe vse tiste pomoči, postrege in tolažbe škazovati, ktere bi, na njegovim mestu, tudi mi po pameti od njega želeli.

Kako pa de se mora dobrotnost do bližnjiga v posebnosti skazovati, je vselej iz njegovih potreb razsoditi. Znane so sedmere telesne in duhovne dela milosti ali dobrotnosti, namreč: lačne nasititi, žejne napojiti, i. t. d.; tode ni misliti, de so z njimi vse dela dobrotnosti dokončane; one namreč le tiste v sebi zapopadejo, ktere so splohnši in navadniši. Zraven njih pa je še veliko drugih potreb, ktere se bolj ali manj pogosto primerijo; kterim je torej treba s posebnimi pomočki na-

proti priti, post. po nedolžnim preganjane ali zaničevane braniti, in za zboljšanje njih sreče skrbeti; pohujšanja, ki se napravljati hočejo, s pravnimi če ravno težavnimi pomočki vstaviti, ali zatreti; ptujo škodo tudi z lastno manji škodo odverniti; se za nedolžniga dobro ime in čast ponesti; zapušenim vdovam in sirotam pribežališe skazati; od tega, ki na posodo prosi, kakor pravi Kristus, se ne proč obrniti; v nevarnosti postavljenimu tudi s svojo lastno nevarnostjo na pomoč priti; s temi, ki so nam škodo storili, se prijateljsko pogoditi; nasprotnikom in sovražnikom, če bi nas tudi, kakor pravi Kristus, sedemdesetkrat sedemkrat razžalili, odpustiti, in se ne le vsiga maševanja varovati, ampak veliko več (kakor opominja apostelj) hudo z dobrim premagati, in jim v potrebi z dobrotami pristopiti i. t. d. Vse te in enake pomoči in postrežbe do bližnjiga tirja dobrotnost ali usmiljenje kakor tretji del ljubezni do bližnjiga. —

Če tedej vse te mnoge in nektare zmed njih nar težavniši dolžnosti poštovanja, pravice in dobrotnosti, ki jih ljubezen do bližnjiga naklada, skupej povzamemo, in premislimo: kako se morejo one, kadar koli potreba nastopi in zmožnost pripusti, proti vsim ljudem, ja tudi nar večim sovražnikom in preganjavcam skazovati; — lahko previdimo, de jih ni mogoče, stanovitno spolnovati, če bližnjiga kakor božjo podobo ne poštujemo, ali kar ravno to pomeni, če bližnjiga zavolj Boga ne ljubimo. Ali kaj je pri popolnoma spridenih in hudobnih grešnikih ali hudodelcih družiga, kar bi poštovati in ljubiti zamogli, kakor božja podoba? Če

pa tudi nar bolj sprideniga z avolj božje podobe, ali kar je vse eno, avolj Boga, ki je virnik te podobe, ljubimo; tako ja Boga samiga ljubimo; in če do bližnjiga avolj Boga toliko težavnih dolžnost spolnimo: kako bi bilo mogoče, de bi tistih malih in lahkih dolžnost ne spolnili, ktere na ravnost Boga in njegovo česenje zadevajo? — Gotovo je tedej, de je ljubezen do bližnjiga vselej tudi z ljubeznijo do Boga sklenjena, ja de je brez nje clo nemogoča. — Če pa vender kdo do bližnjiga ljubezen kaže; dolžnosti božjiga česnja pa, od cerkve zapovedane, v nemarno opuša ali zaničuje: tak gotovo nič ljubezni do bližnjiga nima; zakaj nemogoče je, de bi kdo božjo podobo v bližnjimu poštoval, kteri Boga samiga, virnika te podobe, ne poštuje. *)

c) Še ena druga dokaza, de je z ljubeznijo do bližnjiga vselej tudi ljubezen do Boga zedinjena, se lahko posname iz delavnosti ljubezni do bližnjiga. Delavnost namreč ljubezni do drugih je že po svoji natori le dobra, ne pa huda. Ljubezen le dobro hoče, in dobro stori, ne pa hudo. Clo počutna ljubezen, dokler ni od jeze ali samopridnosti ali kake druge strasti premagana, hoče ali misli drugim le dobro storiti, ali dobrote skazati, če ravno jim avolj svoje slepote dostikrat take 'dobrote skazuje, ktere so njih pravi sreči bolj v opovero.

*) Vnanje česenje božje tedej, ali vnanja pobožnost ni sicer gotovo znamenje ljubezni do Boga; pa nje v nemarno opušanje ali zaničevanje je gotovo znamenje pomankanja ljubezni božje (ali kakor učeni govore: ni gotovo terdivno [affirmativ]; pa gotovo nikavno [negativ] znamenje.)

kakor v pomoč. Pameška ali keršanska ljubezen pak, kakoršna je ljubezen do bližnjiga vselej, clo ne more hudo delati, ker ona že po svoji naturi le v sklenitvi s pametno voljo drugih obstoji, in torej le pametno voljo drugih spolnuje in vselej dobro dela. Če pa vender človek, kateri bližnjiga ljubi, drugimu kterikrat hudo stori, ne stori tega iz ljubezni, ampak le iz nevednosti, ali prenagljivosti, ali neprevidnosti i. t. d., ne pa z dobrim premislikam ali iz hudobniga namena, zunaj če je morebiti ljubezen v človeku vgasnila, in nasprotno navdušje ali gnanstvo zaničevanja ali sovraštva do bližnjiga v njem nastopilo. Te pameške dokaze, iz delavnosti ljubezni vzete, se tudi sv. Pavel posluži rekoč: Rimlj. 13, 10. Ljubezen do bližnjiga ne dela hudo; spolnjenje tedej postave je ljubezen. Hoče reči: ker ljubezen do bližnjiga ne dela hudo, tako ne stori nič postavi nasprotniga, torej celo postavo spolni. — Če tedej ljubezen že proti bližnjimu ne dela hudó: kako bi zamogla ona zraven tako hudobna biti, de bi hudó delala samó proti Bogu in se z zaničevanjem njegoviga češenja z nargerji pregreho nehvaležnosti in nepokoršine do njega okrivčila; ker vender le zavolj njegove volje ali zapovedi, clo voljo revnih stvari, ja clo voljo svojih sovražnikov, če je božji volji pristojna, spolnuje! — Po tem takim je tudi iz nature delavnosti, ki jo ljubezen do bližnjiga skazuje, očitno, de je ona ne le vselej z ljubeznijo do Boga združena, ampak brez nje clo nemogoča.

d) Zadnjič, de je v ljubezni do bližnjiga vselej tudi ljubezen do Boga zapopadena, se kaže tudi iz tesne zveze, s katero je ljubezen do sebe z lju-

beznijo do Boga sklenjena. — De nobeden ne more bližnjiga ljubiti, kdor samiga sebe ne ljubi, je vsakimu razvidno in gotovo; zakaj zraven tega, de so nagibi ljubezni do sebe in bližnjiga ravno tisti, natura sploh vsaciga veliko bolj priganja, sebe ljubiti, ko druge; in po pravici se reče v pregovoru: kdor sam sebi sovraž, komu dober? Iz tega pak se izhaja nasprotni ravno tako gotovi sklep: de kdor bližnjiga ljubi, gotovo tudi samiga sebe ljubi, in de je po tem takim ljubezen do bližnjiga vselej tudi z ljubeznijo do samiga sebe sklenjena. Pa ravno tako gotovo je ljubezen do samiga sebe sklenjena tudi z ljubeznijo do Boga. Zakaj kdor samiga sebe prav ljubi (to je s pameško ali keršansko ljubeznijo, kakor bližnjiga), ta gotovo in pred vsem svojo dušo in večno zveličanje ljubi, in torej vse tiste dolžnosti v djanji spolnuje, ktere so njegovi duši za čednost in večno zveličanje potrebne. Take so pa vse dolžnosti, ktere do Boga in njegoviga češenja imamo; zakaj vse so take nature in lastnobe, de nas, prav spolnovane, k čednosti ali podučé, ali podbudajo, ali tolažijo, ali potrebno zmožnost in serčnost podelé: de so po tem takim (zraven tega, de tudi našo časno srečo in dovoljnost po mnogim podpirajo) ravno tolikini pomočki za dušo, večno zveličanje doseči; kar se od vsake dolžnosti božjiga češenja posebej lahko skaže. Iz tega se vidi, de prava ljubezen do samiga sebe, brez ljubezni do Boga clo obstati nemore.

Iz dosedej zlaganih dokaz lahko sprevidimo, de če ljubezen do bližnjiga po nje naturi, nagibu in delavnosti, in po nje zvezi z ljubeznijo do Boga in sebe bolj natanjko prevdarimo; se že

po sami pameti prepričati zamoremo, de ona vso trojno keršansko ljubezen, namreč: do Boga in sebe in bližnjiga, in po tem takim vso keršansko čednost, ali spolnjenje cele Kristusove postave v sebi zapopade.

III.

B. Pa še očitniši in popolniši nam to resnico sv. pismo skazuje in v mnogih podobah in zgledih pred oči stavi.

a) Pervič se ta resnica, de je z ljubeznijo do bližnjiga vselej tudi ljubezen do Boga in samiga sebe sklenjena, lahko že posname iz samih besedi Kristusa, s katerim nam ljubezen do bližnjiga v znamenje svojiga praviga učenca odkaže, rekoč: Jan. 13, 35. V tem bodo vsi spoznali, de ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj. Zakaj kako bi mogel Kristus taciga za svojiga praviga učenca, ali, kar je vse eno, za naslednika prave keršanske čednosti spoznati, kateri bi si sicer po njegovi zapovedi za ljubezen do bližnjiga prizadeval, nar imenitniši zapoved pa, ki jo je on učil, namreč: Boga čez vse ljubiti, v nemar pušal? Ali če ni mogel taciga za svojiga praviga učenca spoznati, kateri bi le videzno ali polovito čednost nasledoval; kako bi bil mogel ljubezen do bližnjiga v znamenje prave keršanske čednosti postaviti, če bi bila ta čednost le polovita in goljfiva, t.j. od svojiga nar imenitniši dela ali sostajka, namreč od ljubezni do Boga prazna? — Če je torej ljubezen do bližnjiga v resnici znamenje praviga Kristusoviga učenca, in prave keršanske čednosti, tako more ona vso čednost, torej tudi ljubezen do Boga, in po ena-

kim tudi do sebe samiga v sebi zedinjeno zapopasti.

b) Zraven tega uči sv. pismo, de tudi nar imenitniši in bliskotniši dela brez ljubezni do bližnjiga storjene, pred Bogom nič cene nimajo; nasproti pa, de ljubezen do bližnjiga vse djanja in prizadevanja plemeniti, in de tudi pobožnim in na ravnost v božje slavljenje namenjenim vajam, postam, molitvam in daritvam še le ona pred Bogom vrednost podeli. Ko bi jest — pravi sv. Pavel I. Kor. 13, 1 — 3. — vse človeške in angelske jezike govoril; in ko bi vso vero imel, tako de bi goré prestavljal; ljubezni (do bližnjiga) pak bi ne imel: nisim nič. In ko bi jest vse svoje premoženje ubogim v živež razdelil, in ko bi svoje telo tje dal, tako de bi gorel; ljubezni pa ne imel: mi nič ne pomaga. — Rayno to uči sv. pismo na več krajih tudi v posebnih zgledih. Tako, postavim, se pritoži Bog zoper Izraelce pri preroku Izaii zavoljo posta: de se sicer postijo, pa zraven s svojim bližnjim neusmiljeno ravnaajo; in uči, de le tak post, s katerim je usmiljenje do bližnjiga združeno, njemu dopade. Izai. 58, 3. Glejte, (pravi Bog) kadar se postite, delate po svoji glavi, in (brez milosti) vse svoje dolžnike tirjate. Glejte, kadar se postite, se pravdate in prepirate, in neusmiljeno s pestjo bijete. — Boš mar to post imenoval in Bogu prijetni dan? — Ali ni veliko več tó post, kteriga sim si izvolil? — Izprosti krivično zvezane; razveži butare, ktere teže; izpusti poterte, in vsak jarm razderi. Lomi lačnimu svojiga kruha; pelji uboge in te,

kteri kota nimajo, v svojo hišo; in kadar naziga vidiš, ga pokri, in ne zaničuj svojiga mesa. Tedej bo tvoja luč, kakor zarja zasvitila, in Gospodova čast te bo obdala. — Tedej boš klical, in Gospod bo uslišal; boš vpil, in poreče: Glej, tukej sim (namreč v tvojo pomoč). — Enako uči Jezus od molitve, namreč: de ona le tedej Bogu dopade, kadar pride iz serca, ktero bližnjiga ljubi, ali mu odpusti. Mark. 11, 25. Kadar se molitv vstopite, odpustite, ako kej čez koga imate, de tudi vaš Oče, kteri je v nebesih, vam odpusti vaše grehe. — Ravno to zaterduje tudi od darov, Bogu darovanih: Mat. 5, 23. Ako prineseš svoj dar k altarju, in se tam spomniš, de ima tvoj brat kej zoper tebe; pusti ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi poprej, spraviti se s svojim bratom; in potem pridi in daruj svoj dar. (Hoče reči: Le tedej bo tvoj dar Bogu prijeten, če svojiga brata ljubiš, ali se z njim spraviš). — Če tedej po tem nauku vse tudi nar lepši in nar spodobniši djanja, brez ljubezni do bližnjiga storjene, pred Bogam nič veljavnosti nimajo, in če clo daritve Bogu darovane, še le po ljubezni do bližnjiga dopadljivost pred njim zadobe: tako se ja iz tega očitno kaže, de more ljubezen do bližnjiga vselej tudi ljubezen do Boga v sebi zedinjeno imeti; ker bi sicer sv. pismo zraven ljubezni do bližnjiga in vnanjiga češenja tudi še posebej pravo in serčno ljubezen do Boga tirjati moglo; zakaj brez ljubezni do Boga je človek, če bi tudi vse njegove vnanje djanja še tako lepe in pobožne bile, še zmiraj velik grešnik pred Bogam, in njegoviga dopadajenja nevreden.

c) Dalje j daje sv. pismo ljubezni do bližnjiga take imena, ktere le tedej resničen pomen imajo, če je ljubezen do bližnjiga tudi z ljubeznijo do Boga sklenjena. Tako postavim jo imenuje sv. Jak. 2, 8. kraljevo zapoved, rekoč: Če spolnujete kraljevo zapoved po pismih: „Ljubi svojiga bližnjiga, kakor sebe, prav storite;“ t. j. če spolnujete kraljevo zapoved ljubezni do bližnjiga, ne sicer, kakor jo pismouki in farizeji, ampak, kakor jo sv. pismo uči, prav delate. — Ko bi ljubezen do bližnjiga ne bila tudi z ljubeznijo do Boga sklenjena, bi s. Jakob nje zapoved ne mogel imenovati kraljevo zapoved, ktera vse druge pod sabo ima; ker bi ja nar perve in nar veči zapovedi, ljubezni do Boga, v nji še manjkalo. Tudi bi ne mogel reči, de, če to zapoved spolnujete, prav delate; ker naše dela še le po ljubezni do Boga ceno pred Bogam zadobe. — Na drugim kraji imenuje sv. Pavel ljubezen do bližnjiga: vezalo popolnosti, rekoč: Kol. 3, 14. Čez vse to pak imejte ljubezen, ktera je vezalo popolnosti. Če bi v ljubezni do bližnjiga ne bila tudi ljubezen do Boga zapopadena: kako bi jo zamogel sv. Pavel vezalo popolnosti imenovati, ker je vendar ljubezen do Boga nar perva in nar vikši popolnost vse človeške čednosti ali pravednosti? — Spet drugod imenuje sv. Janez ljubezen do bližnjiga hojo ali ostajo v luči, rekoč: I. Jan. 2, 10 — 11. Kdor ljubi svojiga brata, v luči ostane, in pohujšanja (t. j. hudobije) ni v njem; kdor pa svojiga brata sovraži, je v tami, in v tami hodi. — Ko bi z ljubeznijo do bližnjiga ne bila tudi ljubezen do Boga zedinjena, bi tak človek ne hodil v luči pravice,

ampak veliko več v tami pregrehe, in bi ne bil brez pohujšanja ali hudobije, ampak veliko več nar večji hudobije, namreč: nepokoršine in nehvaležnosti do Boga kriv. Ker tedej sv. Jancz terdi, de, kdor ljubi svojiga brata, v luči hodi; tako more ja ljubezen do bližnjiga vselej tudi ljubezen do Boga v sebi imeti; sicer bi bila ta podoba, kakor tudi poprejšne, brez resnice.

d) Spet na drugih krajih uči sv. pismo na ravnost, de je ljubezen do bližnjiga zapopadek in spolnjenje cele postave. Tako pravi Kristus sam: Mat. 7, 12. Vse kar koli hočete, de vam ljudje store, tudi vi njim storite; zakaj to je postava in preroki (t. j. de bližnjiga ljubite, kakor sami sebe, to je cilj in konec in zapopadek postave in prerokov). Galač. 5, 14. Vsa postava je v tih samih besedah zapopadena: Ljubi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe. Rimlj. 13, 8. Kdor bližnjiga ljubi, je postavo dopolnil. Po Kristusovim nauku je ljubezen do Boga nar večji in prva zapoved v postavi (Mat. 22, 38.); ko bi pa v ljubezni do bližnjiga ne bila tudi ljubezen do Boga zedinjena: kako bi zamoglo sv. pismo reči, de je v ljubezni do bližnjiga vsa postava zapopadena, in, de kdor bližnjiga ljubi, vso postavo dopolni? —

e) Pa še več, kakor spolnjenje cele postave, sv. pismo od ljubezni do bližnjiga zaterduje. Uči namreč: de ona tudi veliko število grehov pokrije; de nas od smerti k življenju pri- nese; in de nas clo nad sodbo povzdigne. I. Petr. 4, 8. pravi: Pred vsim pa imejte ljubezen med seboj; zakaj ljubezen pokrije

veliko število grehov. Pri sv. Mat. 6, 14 — 15. pravi Jezus: Ako vi odpustite ljudem njih grehe, bo tudi vam vaš nebeški Oče odpustil vaše pregrehe. Po tem sv. Janez I. 3, 14 — 15. spričuje, de ljubezen do bližnjiga od smerti v življenje prinese: Mi vemo, de smo prineseni od smerti k življenju (de bomo zveličani), zato, ker brate ljubimo. Kdor pa ne ljubi (bratov), ostane v smerti. Sv. Jakob 2, 13. zaterduje, de nas usmiljenje do bližnjiga clo nad sodbo povzdigne, ali obsojenja varuje: Sodba brez usmiljenja tistimu, kateri ni usmiljenja storil; usmiljenje pak (ljubezen do bližnjiga) povzdigne nad sodbo. — O kakošno ceno more tedej ljubezen do bližnjiga pred Bogam imeti, ker človeku toliknje neprecenjene dobrote prinese: ker mu ne le poroštvo in tolažo spolnjenja cele postave dodeli; ampak tudi če bi bil poprej grešil, veliko število grehov izbriše; njegovo dušo od smerti k življenju prenese, in clo nad sodbo povzdigne! Kako bi jo zamogel Bog s takimi dobrotami obdarovati, s takimi prevradmi (privilegii) oblagriti; ko bi bila ona od nar bolj dolžne in nar ojstreji zapovedane ljubezni do njega prazna, in po tem takim z nar večimi pregrehami nepoštovanja, nehvaležnosti in nepokoršine do Boga okrivljena in zamorjena!!

f) Čez vse to najdemo v sv. pismu tudi več rekov, kateri na ravnost uče in spričujejo, de je v ljubezni do bližnjiga tudi popolnoma ljubezen božja zapopadena; ali veliko več, de je ljubezen do bližnjiga ob enim tudi ljubezen do Boga; in de, kakor dobri starši ljubezen, ki se njih otrokam skaže, za

ljubezen do sebe vzamejo, tako tudi Bog ljubezen njegovim otrokam, to je bližnjimu, skazano, za ljubezen sebi spričano sprejme. Zakaj če v bližnjim božjo podobo ljubimo; Boga samiga ljubimo. Tako pravi Kristus pri sv. Mat. 25, 40. Resnično vam povem: kar ste storili katerimu teh mojih nar manjših bratov, ste meni storili. I. Jan. 4, 7—8. Predragi! ljubímo eden družiga, zakaj ljubezen je iz Boga; in slednji, kateri ljubi (brate), je iz Boga rojen in Boga pozna (Boga ljubi). Kdor pa ne ljubi, Boga ne pozna; zakaj Bog je ljubezen. I. Jan. 4, 12. Ako se med seboj ljubimo, Bog v nas ostane, in njegova ljubezen je v nas popolnoma. S tem poslednjimi besedami nam sv. Janez na ravnost spričuje, de je v ljubezni do bližnjiga popolnoma ljubezen božja zapopadena.

Te mnoge dokaze sv. pisma smo vpeljali, ne ravno zato, kakor de bi bile vse potrebne, temuč ker so nekatere tem, drugim druge bolj umevne; in de se vsi prepričamo, kako pogosto in goreče nam sv. pismo to resnico skazuje in zaterduje, in kako imenitna je ona za nas v podučenje in spoznanje prave keršanske čednosti, in v podporo našiga zaupanja: de, če bomo mi tukej drugim z milostjo merili, bo tudi Bog nam enkrat z milostjo nazaj meril.

Ljubezen do bližnjiga je tedej po tem, kar je dosedej rečeno bilo, **edino gotovo znamnje**, po katerim zamoremo spoznati, če pravo keršansko čednost nasledujemo; zakaj le ona je edino verjetno spričevanje prave ljubezni do Boga in samiga sebe, in torej kraljeva čednost, ktera spolnjenje vsih dolžnost do Boga in sebe in bližnjiga

in torej celo Kristusovo postavo po nje nagibih in djanjih obsega.

Nič ne govorim tukej od druge nar imenitniši (blagostne) strani ljubezni, (ktera en poseben govor zahteva), namreč: de je ljubezen tudi virnica in darnica vse prave sreče in blagosti, ktero tukej dočakovati zamoremo.*) Torej je Jezus, kteri je nar bolje vedil, kaj nam je treba, nam edino zapoved bratovske ljubezni na zemljo prinesel: ktera pa vso čednost in zraven nje tudi vso srečo in blagost, ki nam je tukej mogoča, v sebi zapopade.

Sklep. O Ljubezen do bližnjiga! – ti mila zvezda iz nebes! – ti kraljica vsih zapoved! Jak. 2, 8. – ti cilj in konec I. Tim. 1, 5., – in spolnitev cele Kristusove postave! Rim. 13, 10. – ti vezalo keršanske popolnosti! Kol. 3, 14. –

*) Naj bi p. gospodar, v kteriga hiši se vedni nepokoj in kreg in prepir sliši, in kteriga družina od žalosti in strahu trepeče, in čigar žena od tuge medli; naj bi tak gospodar, pravim, pred Bogam sveto obljubo storil: (zakaj pri zastaranih strastih se zavolj toliknje člove ne slabosti tudi nar boljši in nar močnejši naprejšvetja skoro ne dajo drugači pri stanovitnosti obderžati), de hoče le en mesec ali dva svojo jezo stanovitno zatirati, in vselej le krotko in z ljubeznijo zapovedovati in opominjevati: tedej bi vidil, kako bi se oči njegovih domačih spet z zaupanjem in ljubeznijo k njemu vzdigovale; kako bi ga otroci spet za ljubiga očeta klicali; in s káko gorečo ljubeznijo in prizadenljivostjo bi mu njegova žena stregla! z eno besedo, tedej bi vidil: če ni iz svoje hiše, kjer je poprej pekel bil, sede pol nebes naredil! — Naj bi *po enakim* nehvaležen, od skoposti poseden sin, kteri svoje uboge stare matere že dolgo pogledal ni; naj bi tak, pravim, se le eno minuto premagal, in svojo mater spet enkrat, kakor sin, po-

ti luč pričujočiga življenja! I. Jan. 2, 10. — ti edino verjetno spričevanje resnične ljubezni do Boga! I. Jan. 4, 12. — ti edino gotovo znamenje praviga Kristusoviga učenca! Jan. 13, 35. —

Ti, ki v svoji kraljevi zapovedi nar popolniši ljubezen do Boga, Mat. 12, 7., — I. Jan. 4, 12. — in vse poglavitne dolžnosti kakor do sebe, tako do bližnjiga, namreč: a) poštovanje, b) pravico, in c) dobrotnost, in torej celo Kristusovo postavo v sebi zapopadeš! Gal. 5, 14.

a) Ti, ki vse ljudi za božje podobe in za svoje brate in sestre spoznaš, Mat. 23, 8 - 9 — in vse dolžnosti do njih zavolj Boga spolnuješ! — ti, ki vsakimu tudi nar manjšimu spodobno pošto-

gledal, in ji v polajšanje nje slabosti kako ponudbo storil, če bi bila tudi le majhna: tedej bi vidil in čutil, če še ni vsega občutja zgubil: kako bi ga solzica veselja, ktera bi mu iz očesa njegove matere perigrala, bolj srečniga storila, kakor še toliko srebernikov, ktere bi bil iz skope postrežbe svoje matere prihranil, in na kterih bi bilo, kakor ni drugači misliti, božje prekletstvo ležalo. — Naj bi *ravno takó* en sosed, kateri s svojim sosedam že dolgo v sovraštvu živi, in zavolj tega vedni serd in nepokoj v svojim sercu nosi; naj bi tak, pravim, le enkrat svojo prevzetnost premagal, in pri lepi priložnosti svojimu nasprotniku le eno besedo ponudil, (ktera mende vender ni tako težka, de bi jo izreči ne mogel): tedej bi morebiti vidil, de je vse sovraštvo z eno samo besedo razderl; če se pa to ni zgodilo, bi on pri božjim češenji lahko z zaupanjem položil svoj dar na altar božji, in njegov dar bi bil Bogu prijeten, kakor nekdej Abelna in Melhizedeka: in to, mislim, je več vredno, in bi veči blagost prineslo, kakor jo vsa čast in bogastvo sveta prinesiti zamore! —

vanje in obražanje skažeš, ter nikogar ne zaničuješ, in tudi nar hudobniši grešnika ne sovražiš! - ti, ki z veseljem večji vrednosti tudi večji čast in hvalo dokloniš, Levit. 19, 32. - I. Tim 5, 17 - pa ravno tako stavno tudi vse prilizovanje čertiš! - ti, ki dobro ime bližnjiga v večji ceni ko blago imaš, in ne samo obrekovanje po krivim, kakor pregreho zoper pravico, kaznuješ; ampak tudi resničnih pregreh bližnjiga brez veljavniga vzroka znašati ne pripustiš! - ti, ki v svoji obhoji proti vsim ljudem vedno spodobno iz serca ponižno in priljudno obnašo ohraniti učiš!

b) Ti, ki v svoji triglavni zapovedi pravico, za nar ojstreji dolžnost spoznaš, in nje pregrešenja clo po namestnikih od Boga postavljenih z ojstrimi kaznimi odvracaš! - ti, ki vsakimu to svoje pustiti in dati, vago in mero spolniti, in davk, komur davk, potnino, komur potnina, in strah, komur strah gre, skazati veliš! Rimlj. 13, 7. - ti, ki laž in zvijače, in goljfijo in hude vraže, in krivične pravde in zatiranja, in vse hudo delstva odženeš, in že s tem samim toliko žalosti in zlegov od ljudi odverneš! - Ti, ki se ne le vsake škode, ki se bližnjimu na duši ali zdravji ali dobrim imenu, ali blagu in pravicah zgoditi zamore, stanovitno varovati; ampak tudi, če se je morebiti storila, ne le taisto samo na sebi, ampak tudi vso drugo, ki se je morebiti od tod izšla, in če se je na blagu zgodila, z navadnimi obrestmi vred poverniti veliš! -

c) Ti, ki z ojstrim varstvom pravice tudi kraljevo milost sklepaš, in vsim potrebnim in zlasti v bližnji zavezi stoječim rado voljne pomo-

či in dobrote skazuješ! - ti, ki svojim nasled-
 nikam pred vsim brambo poterpežljivosti da-
 ruješ, in z njo med družbe in družine mir in
 edinost donašaš! - ti, ki nevošljivost in samo-
 pridnost odženeš, in k polovinnosti in veli-
 kodušnosti povzdigneš! - ti, ki prevzetne in
 serdite k spoznanju človeške revšine pripelješ,
 in jih ponižnost in krotkost učiš! - ti, ki
 zavezo sprugov stanovitno in močno storiš! -
 ti, ki otroke v strahu božjim rediš, in s podukam
 in zgledam, in trudem in potam za njih prihodno
 srečo skerbiš! - ti, ki starše ne le z besedo,
 ampak tudi v djanji častiš, in njih skerbi in ljubezen
 s hvaležno strežbo povračaš! - ti, ki prijatle in
 dobrotnike tudi v mraku njih sreče poznaš! -
 ti, ki pri svojih podložnih pred vsim za njih duše
 skerbiš, in na njih zadržanje paziš! - ti, ki s
 posebno skerbjo čistost in sramožljivost varu-
 ješ, in nje pregrešenja z ojstrimi kaznimi pokoriš! -
 ti, ki treznost in delavnost in varčnost učiš,
 in lenobo in pijanstvo in vse zapravljanje odverneš;
 pa ravno tako skerbno tudi vse skoposti in nemi-
 losti varuješ! - ti, ki domačim in služabnikom
 dobrovoljno to svoje daš, in jim njih butare in težo
 dneva polajšaš! - ti, ki se tudi svoje živine
 usmiliš, in nje občutenje in pravične mejnike nje
 truda poznaš! - ti, ki zaidejočim in zgublje-
 nim na pravo pot pokažeš, in njih duše od smerti
 rešiš! Jak. 5, 20. - ti, ki hudobnemu zapeljiv-
 cu njegovo šemo z obraza potegneš, in slabiga
 in nevedniga pred padam obvaruješ! - ti, ki se za
 nedolžniga dobro ime poneseš, in nevošljivi-
 mu opravlјivcu in zasmehovavcu usta zapreš! - ti,

ki potertim in žalostnim solze brišeš, in do uboziga milo roko stegneš! - ti, ki popotnemu ptujcu svoje duri odpreš! - ti, ki zapušnim vdovam in sirotam pribežališe odkleneš! - ti, ki se od njega, ki želi na posodo imeti, ne oberneš proč, in če drugači ne moreš, mu z daram ali tolažo svoje usmiljenje skazeš! Mat. 5, 42. - ti, ki tudi sovražniku odpustiš, in mu roko k spravi podaš! —

Ti, ki vse človeške djanja plemenitiš, I. Kor. 13, 3; 16, 14. in k ceni pred Bogam povzdigneš! - ti, ki clo molitve, Mark. 11, 25. in poste Izai. 58, 5 - 7 in dari na altar položene Mat. 5, 23. še le s svojim duham Bogu dopadljive storiš! - ti, ki dušo od smerti rešiš I. Jan. 3, 14; Tob. 4, 11. - ja tudi veliko število grehov pokriješ, I. Pet. 4, 8. - in clo nad sodbo povzdigneš! Jak. 2, 13.

Ti nar blagejši krona bogaboječiga življenja! Jak. 1, 27. — ti nar verjetniši znamnje grešnikoviga spreobrnjenja! Izai. 58, 6 - 9. - ti edino gotovo poroštvo večniga zveličanja! Jan. 3. 14. - ti, ki nebesa lepotiš! I. Kor. 13, 8. in že tukej zemljo v predmestje raja spremeniš! Psalm. 132, 1 - 3. o! de bi ti obilniši med nami kraljevala!! — Sklenem z besedami sv. Janeza I. 4. 7 - 8: *Predragi! ljubimo eden družiga, zakaj ljubezen je iz Boga; in slednji, kateri ljubi, je iz Boga rojen, in Boga pozna. Kdor pa ne ljubi, Boga ne pozna, zakaj Bog je ljubezen. Amen.*

Popravek. Stran 11. versta 4. od zgorej povirno (nesrečno) po besedah: *termaste svojoglavnosti* - pridéni med oklepam in zaklepam: (Jak. 3, 17. Modrost, ktera je od zgorej, je - pregovorliva, privolječa k dobrimu).

Dobiti v Ljubljani pri Matiju Gerberju vezniku.

(Nezvez. 10 zvez. z ovitkam 12 nov. kr.)

